

ע"פ 2834/18 - מאזן ג'אבר נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 2834/18

לפני:
כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: מאזן ג'אבר

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים
(כבוד השופטת ח' מאק-קלמנוביץ) מיום 31.12.2017
בת"פ 11789-12-16
ט"ז בטבת התשע"ט (24.12.18) תאריך הישיבה:

בשם המערער: עו"ד רמי עותמאן
בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום

פסק-דין

השופטת ע' ברון:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 31.12.2017 (השופטת ח' מאק-קלמנוביץ) בת"פ 11789-12-16 (להלן: גזר הדין), שבגדרו הושטו על המערער שבע שנות מאסר ועונשים נלווים בגין מכירת נשק וסמים לסוכן משטרת. במסגרת גזר הדין הושטו עונשים על שלושה נאשמים נוספים, ואולם ענינם אינו נדון בגדר ערעור זה.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. המערערהורשע במסגרת הסדר טיעון שלא כלל התייחסות לעונש בשלוש עבירות של סחר בנשק לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נשיאת נשק לפי סעיף 144(4) לחוק העונשין; סחר בסם מסוכן לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973; קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; ושימוש במסמך מזויף לפי סעיף 418 לחוק העונשין.

מכתב אישום מתוקן שמתייחס למערער ולנאשם נוסף (להלן: כתב האישום ו-השותף לעבירה, בהתאמה), נלמד כי סוכן משטרת שהיה מיווד עם המערער ביקש לרכוש תת מקלע מסוג קרלו (להלן: הסוכן). המערער, הסוכן, והשותף לעבירה נפגשו וסיכמו על ביצוע העסקה, ולמחרת מסר המערער את הנשק בתמורה ל-10,000 ש"ח. האישום השני בכתב האישום מיוחס למערער בלבד, ולפיו מכר המערער לסוכן סם מסוג חשיש במשקל 94 גרם, בתמורה ל-3,900 ש"ח. לפי האישום השלישי, המערער והשותף לעבירה קשרו קשר למכור לסוכן כלי נשק נוספים ובהם אקדח מסוג "יריחו", תת מקלע מאולתר נוסף מסוג קרלו, ומטען חבלה שניתן להפעלה בשלט רחוק. במשך כשבועיים ניהלו הצדדים מגעים אינטנסיביים לתיאום פרטי העסקה והמערער והשותף לעבירה אף נפגשו עם הסוכן ועם שוטר שהתחזה לרוכש המטען. העסקה לא הושלמה מאחר שהשוטר ביקש לפרק את המטען כדי לא לנסוע עימו כשהוא פעיל, אך האדם שהרכיב אותו לא יכול היה להגיע ולפרקו באותו מועד. המערער והשותף לעבירה המשיכו לאחר מכן בניסיון לשכנע את הסוכן להשלים את העסקה, ואף שולמה מקדמה בסך של 1,000 ש"ח, אולם בסופו של דבר העסקה לא יצאה לפועל. לפי האישום הרביעי המערער ניהל עם הסוכן מגעים לרכישת אמצעי לחימה נוספים, בהם תת מקלע מסוג קרלו ורימוני הלם. עסקה זו הושלמה בחלקה והמערער קיבל תשלום של 6,400 ש"ח בתמורה לשמונה רימוני הלם שהעביר לסוכן. מן האישום החמישי נלמד כי המערער ניהל ביחד עם אדם נוסף משא ומתן למכירת כלי נשק נוספים לסוכן, ובהם רובה מסוג קלצ'ניקוב ורובה מסוג M16. ביום 20.10.2016 הגיעו הסוכן ושוטר שנחזה לקונה וקנו את הנשק בתמורה ל-55,000 ש"ח. כמו כן המערער הציע לסוכן לרכוש שטרות כסף מזויפים, והסוכן קנה "דוגמה" של שטר של 200 ש"ח תמורת סכום של 60 ש"ח.

יצוין כי חודשים ספורים לפני מעצרו בגין העבירות נושא כתב האישום שוחרר המערער ממאסר ממושך בן 8 שנים שאותו ריצה עד תומו (להלן: המאסר הקודם). המאסר הקודם הוטל על המערער בגין שבעה מקרי שוד אלימים של נהגי מוניות שביצע בשנת 2007 (בהם נגנבו הרכבים על כל המצוי בהם), כאשר בכל המקרים שהם המערער בישראל באופן בלתי חוקי, וגם בגין כך הורשע ונגזר דינו כאמור.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

3. לאחר ששמע את טיעוני הצדדים קבע בית המשפט כי יש לקבוע מתחם ענישה נפרד עבור כל אחד מן האישומים. בית המשפט העמיד את מתחם העונש ההולם ביחס לעבירה "העיקרית" של סחר בכלי נשק על 20 חודשי מאסר עד ארבע שנות מאסר; ביחס לעבירות התיווך שלא הגיעו עד כדיסחר בנשק קבע בית המשפט כי המתחם נע בין 15 חודשי מאסר לשלוש שנות מאסר; ביחס לעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע נקבע כי המתחם יעמוד על 10 חודשי מאסר עד שנתיים; וביחס לעבירות הסמים נקבע מתחם שבין 8 ל-28 חודשי מאסר. בגזירת דינו של המערער התייחס בית המשפט לעברו הפלילי ולזיקה שקיימת בין עבירות השוד שבגין ריצה את המאסר הקודם ובין עבירות הנשק נושא תיק זה; וכן נתן דעתו לטענת המערער שלפיה העבירות בוצעו על רקע מצוקה כלכלית והיעדר כלים להשתקם לאחר שחרורו מן הכלא. לאחר אלה נקבע כי יש לגזור את עונשו של המערער בתחום הבינוני-גבוה של המתחם, ובית המשפט השית עליו שבע שנות מאסר בניכוי ימי מעצרו, עשרה חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור במשך שלוש שנים כל עבירה בנשק, וקנס בסך 10,000 ש"ח. על יתר הנאשמים בפרשה הושתו עונשים הנעים בין 24-28 חודשי מאסר

בפועל. הערעור דנן מופנה נגד גזר הדין, ויוער כי תחילה הוגש הערעור הן על ידי המערער הן על ידי השותף לעבירה; ואולם ביום 9.7.2018 הודיע השותף לעבירה כי הוא סיים לרצות את עונשו, ולבקשתו הערעור נמחק ככל שהוא נוגע אליו.

טענות הצדדים

4. לטענת המערער הסוכן המשטרתי ניהל עימו קישר חברי זמן רב לפני קרות האירועים נושא כתב האישום, ולמעשה הדיח ושידל אותו לביצוע העבירות תוך ניצול מצבו הכלכלי הקשה של המערער. עוד סבור המערער כי בנסיבות אלה לא היה מקום לקביעה שלפיה המערער היווה דמות דומיננטית באירועים, שכן לטענתו הסוכן הוא שתיכנן את העסקה והפעיל עליו לחץ לביצוע העבירות. המערער מציין כי לא ניתנה לו אפשרות להשתלב בהליך שיקום במסגרת המאסר הקודם; וכי עם שחרורו מן הכלא הוא נקלע למצוקה כלכלית והתחבר לחברה שולית. לטענתו במסגרת ההליך דנן הוא הביע חרטה על מעשיו ורצון להשתקם, ומשכך היה על בית המשפט להקל בעונשו. עוד נטען כי העונש סוטה מרף הענישה המקובל, וכי לא ניתן משקל מספק לנסיבותיו האישיות של המערער בעת גזירת העונש בתוך המתחם. המערער אף מלין על העונש החמור שהוטל עליו ביחס לנאשמים הנוספים בפרשה: על השותף לעבירה הוטלו 28 חודשי מאסר בפועל, ועל שני נאשמים נוספים בפרשה הוטלו 28 ו-24 חודשים, בהתאמה; כולם בניכוי ימי מעצרם. לטענת המערער המדובר בפגיעה בעיקרון אחידות הענישה ובאפלייתו אל מול יתר הנאשמים. עוד נטען כי היה על בית המשפט לקבוע מתחמי עונש שונים בהתאם לסוג הנשק שנסחר בכל אחד מן האישומים.

המשיבה גורסת כי יש לדחות את הערעור בהינתן שהעונש שהוטל על המערער הולם, ראוי, ואינו חורג מרמת הענישה במקרים דומים. המשיבה מדגישה כי מדובר בשורה של עבירות חמורות ובהן מכירה וקשירת קשר למכירה של נשק קטלני לרבות רובה מסוג M16 ומטען חבלה שניתן להפעלה מרחוק. עוד נטען כי על פי כתב האישום המתוקן שבו הודה המערער, הוא והשותף לעבירה הפעילו לחץ על הסוכן לקניית המטען, ועל כן יש לדחות את נסיונו להציג עצמו כדמות פאסיבית בפרשה. עוד לטענת המשיבה בנסיבות המקרה ובהינתן שהמערער השתחרר מן הכלא זמן קצר לפני ביצוע העבירות, לא היה מקום להקל בעונשו אך משום שהביע חרטה על מעשיו או רצון להשתקם.

דיון והכרעה

6. הלכה ידועה היא כי אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או בנסיבות שבהן העונש שהוטל חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים; וייתכן גם שמהם נמנה בגדרם של מקרים חריגים אלה (ראו: ע"פ 5307/17 גראם רמי חלאג' נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (10.7.2018); ע"פ 7304/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (13.3.2017)). בענייננו הורשע המערער בשורה של עבירות חמורות שעניינן תיווך וסחר בכלי נשק שונים וכן בעבירת סמים. על חומרתם הרבה של המעשים ניתן ללמוד הן מביצוע כל עבירה כשלעצמה הן מהצטברותן של העבירות; ובפרט בהינתן שהמערער היווה דמות דומיננטית בביצוען, כעולה מכתב האישום. מתחמי הענישה שקבע בית המשפט המחוזי אינם חורגים ממדיניות הענישה הנוהגת, והם הולמים את חומרת המעשים, את נסיבות המקרה, ואת המגמה בפסיקה בניסיון לגדוע את התופעה המסוכנת של סחר בלתי חוקי בנשק (ראו והשוו: ע"פ 4154/16 דהוד נ' מדינת ישראל (19.1.2017); ע"פ 785/15 פואקה נ' מדינת ישראל (6.12.2015); ע"פ 2422/14 ח'דר נ' מדינת ישראל (21.12.2014)).

אין מקום לשעות לטענות המערער ביחס לשידול או הדחה מטעם הסוכן שעומו היה מיווד, שכן עובדות כתב האישום שבהן הודה מלמדות אחרת. גם לא מצאנו ממשבטענותיו בדבר פגיעה באחידות הענישה - למערער יחסו יותר אישומים מן הנאשמים האחרים וחומרתם של האישומים הייתה רבה יותר, וכן ניתן משקל להיותו דמות דומיננטית בפרשה ולעברו הפלילי. זאת ועוד, טענתו המרכזית של המערער שלפיה היה מקום להקל בעונשו משום שלא השתלב בתכנית שיקום בכלא בעת מאסרו הקודם-אף היא אינה יכולה לסייע בידו. ראשית, עברו הפלילי נזקף לחובתו ולא לזכותו, ובפרט כשעבירות השוד האלימות שבגינן ריצה את המאסר הקודם עומדות בזיקה ישירה לכתב האישום נושא הערעור ומלמדות על המסוכנות הרבה הנשקפת מן המערער. שנית, בדיון שנערך לפנינו עלה כי אי שילובו של המערער בתכנית שיקום במסגרת המאסר הקודם נבעה מנסיבות הקשורות במערער עצמו, ובהן שהייתו בבידוד לנוכח בעיות משמעת מצדו. במצב דברים זה, ומששב המערער לבצע עבירות תוך חודשים ספורים מעת שחרורו ממאסר בן 8 שנים, אין מקום להקל בעונשו של המערער מטעמי שיקום; וכך במיוחד בשעה שמפעילותו נשקפת סכנה ממשית לשלום הציבור וביטחונו. אם אכן מבקש המערער לשנות מדרכיו ולהשתקם, יש לקוות כי ישיג לנצל את מאסרו הנוכחי על מנת לעשות כן.

7. סוף דבר, הערעור נדחה וגזר הדין נותר על כנו.

ניתן היום, ט' בשבט התשע"ט (15.1.2019).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ה נ ש י א ה